

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15122104>

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬМЕТРИЧНОЇ
НАУКОМЕТРІЇ В ПРОФІЛЯХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АЕРОКОСМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ
АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ» В АКАДЕМІЧНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ
МЕРЕЖІ RESEARCHGATE**

К. В. Кислюк, д-р культурології, професор

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

У наукових і наукових публікаціях альтметрики (розшифровується як «альтернативні метрики») – це нетрадиційні бібліометричні показники, запропоновані як альтернатива або доповнення до більш традиційних показників впливу цитування, таких як імпакт-фактор і h-індекс [1].

Питання впровадження альтметричної методології вже розглядалось у вітчизняних наукових публікаціях, проте значного інтересу не привернуло [2]. Більше уваги приділено інноваційним бібліометричним показникам у Libraries and Information Science. Зокрема, у нещодавно опрацьованій нами вибірці включених до міжнародної наукометричної бази Scopus дослідницьких статей за 2023–2024 рр. з підкресленими методологічними орієнтирами в назві, анотації або ключових словах на сполучення тегів Bibliometrics; Scienometrics; Bibliometric Analysis припало 16 робіт, тоді як на сполучення тегів Altmetrics; Altmetric Attention Score припало 5 робіт. У центрі дослідницької уваги зарубіжних науковців опинилась проблема співвідношення між традиційною та новітньою методологіями підрахунку наукометричних показників [3].

Як відомо, основою альтметричної методології є підрахунки згадок у глобальній мережі. На нашу думку, більш-менш коректно співвідношення між класичною та альтернативною наукометриями можна простежити на прикладі т. зв. оцінки

наукового інтересу, запропонованою популярною академічною науковою мережею ResearchGate.com. Співробітники мережі наголошують, що оцінка наукового інтересу (Research Interesting Score) – «це зручний спосіб допомогти вам відстежити вплив ваших досліджень на наукове співтовариство». Оцінка поєднує прочитання унікальними членами ResearchGate завантажених у мережу наукових публікацій, рекомендації членів ResearchGate щодо важливості причитання означених публікацій та цитування (крім самоцитат) наявних у мережі наукових праць того чи іншого науковця (h-index) [4]. Найефективнішим способом підвищення RI Score пропонується завантаження в мережу якомога більшої кількості користувачами власних наукових праць.

Нами було проведено дослідження кореляції між альтиметричними показниками, обрахованими ResearchGate, та показниками, обрахованими Google Scholar, передусім індексом Гірша (h-індекс).

Дослідження проводилось методом довільної вибірки із верхньої частини списку (714 позицій) учасників RG з місцем основної роботи Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», згенерованим самою академічною мережею. До наведеної нижче таблиці було пропорційно включено науковці з надвисокими (>1000), високими (100–1000), вище за середніми (<100) показниками RI Score з умовним дотриманням паритету між чоловіками (50 %) та жінками (50 %). Менші показники оцінки наукового інтересу не брались до уваги у зв'язку з тим, що, за нашими особистісними спостереженнями, вони засвідчують нещодавню реєстрацію в ResearchGate, неповну кількість завантажених туди публікацій, а відтак не можуть вважатись репрезентативними. Дані у таблиці чинні станом на 08.02.2025. Правопис прізвищ та імен відповідає правопису в авторських профілях. Дані профілів Google Scholar, за винятком проф.

М. Пономаренка, верифіковано на основі даних Науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://library.khai.edu/avtori/>).

№ з/п	Прізвище, ім'я	Research Interest Score (RI Score) (оцінка наукового інтересу)	Кількість публікацій у ResearchGate та їх прочитань	Показники Google Scholar
1	Vladimir Lukin	RIS – 4 370 citations 10 470 h-index 43	969 121 097	citations 12 655 h-індекс 46
2	Nikolay N. Ponomarenko	RIS – 2262 citations – 5196 h-index – 25	248 38 436	citations 8500 h-індекс 34
3	Vyacheslav Kharchenko	RIS – 1938 citations – 2967 h-index – 26	418 95 476	citations 5435 h-індекс 33
4	Tetyana Nabokina	RIS – 645.1 citations – 113 h-index – 4	77 5 398	citations 193 h-індекс 7
5	Maria Danova	RIS – 417.3 citations – 80 h-index – 8	25 3268	citations 225 h-індекс 8
6	Alexander V. Totsky	RIS – 245.5 citations – 533 h-index – 13	81 11 889	citations 896 h-індекс 15
7	Yuriy Scob	RIS – 73.9 citations – 88 h-index – 5	110 3 882	citations 143 h-індекс 6
8	Galina Proscura	RIS – 71.2 citations – 69 h-index – 4	30 2 656	citations 188 h-індекс 6
9	Victoria Naumenko	RIS – 54.0 citations – 68 h-index – 5	35 3 455	citations 205 h-індекс 7
10	Olga Malyeyeva	RIS – 44.8 citations – 58 h-index – 4	19 1 431	citations 124 h-індекс 5

Отримані результати засвідчують єдину беззаперечну закономірність – авторитетні фахівці мають однаково високі

класичні та альтметричні наукометричні показники. Інші закономірності можуть бути визначені в надто широкому діапазоні, щоби вважатись по-справжньому об'єктивним. Тим не менш альтметричні показники вищі за показники традиційні (RI Score у діапазоні 44.8-73.9) при показнику індекса Гірша 5-7 доводять, що з працями даних науковців ознайомлена значно ширша аудиторія, ніж у випадку, коли вони були би оприлюднені тільки у наукових часописах.

Використані джерела

1. Altmetrics. Wikipedia. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Altmetrics> (дата звернення 07.02.2025).
2. Назаровець С. Перспективи використання сервісів альтметрікс в університетських бібліотеках України. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 6. С. 15–18.
3. Basumatary B., Tripathi M., Verma M. K. Does Altmetric Attention Score Correlate with Citations of Articles Published in High CiteScore Journals. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*. 2023. Vol. 43. № 6. P. 432–440. <https://doi.org/10.14429/djlit.43.06.19412>.
4. Research Interest Score. ResearchGate Help Center URL: <https://help.researchgate.net/hc/en-us/articles/14293473316753-Research-Interest-Score> (дата звернення 07.02.2025).